

LS250140

Heden, de ~~derde~~ ~~maart~~ tweeduizend vijftintig, op verzoek van:

1. Mr Jord Ruijgh, wonende te Bilthoven;
2. Mr Jeannette Antonia ten Doeschate, wonende te Ede;
3. Mr Augustinus Hubertus Martinus Rieter, wonende te Bagni di Lucca, Italië;
4. Mr Johanna Gezina Harmsen, wonende te Louth, Verenigd Koninkrijk;
5. Mr Nicolaas Pieter Cornelis van Wijk, wonende te Den Haag;
6. Mr Tjeerd Jan Koelmans, wonende te St.-Annaparochie (gemeente Waadhoeke);
7. Mr Jacobus Johannes Maria ten Berge, wonende te Nijmegen;
8. Mr Gerard Laurens Maaldrink, wonende te Den Haag;

samen verder aan te duiden als: 'eisers', allen te dezen woonplaats gekozen hebbende aan de Sterreschansweg 68 te 6522 GS Nijmegen, ten kantore van de Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat (VPN) mailadres: platform@gepensioneerdennotariaat.nl; voorts worden Mr G.L. Maaldrink, eiser sub 8, en Mr J.J.M. ten Berge, eiser sub 7, hierbij in deze zaak, ieder afzonderlijk, tot (proces) gemachtigden van eisers gesteld en die als zodanig optreden,

Heb ik, Robbert-Jan Brugman, als
 gerechtsdeurwaarder gevestigd te
 's-Gravenhage en aldaar kantoorhoudende
 aan de Javastraat 112,

GEDAGVAARD

1. de publiekrechtelijke rechtspersoon (het "openbaar lichaam") genaamd: Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, gevestigd te Den Haag, kantoorhoudende aan het Spui 184, 2511 BW Den Haag, postadres: Postbus 16020, 2500 BA Den Haag, mailadres: knbbestuur@knb.nl, verder te noemen: **KNB**, aldaar aan dat adres mijn exploit doende en een afschrift dezes, alsmede afschrift van de producties, waarnaar in deze dagvaarding wordt verwezen, latende aan:

Dw. Verhees

aldaar werkzaam

~~Voornemd adres in gestloten envelop met daarop de vermeldingen als wettelijk voorgeschreven, omdat ik aldaar niemand aantrof aan wie rechtsgeldig afschrift kon worden gelaten.~~

2. de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: Bond van Medewerkers in het Notariaat, gevestigd te Utrecht, kantoorhoudende aan de Oude Singel 56A, 3421 EG Oudewater, mailadres: info@bmnvakbond.nl, verder te noemen: **BMN**, aldaar aan dat adres mijn exploit doende en een afschrift dezes, alsmede afschrift van de producties, waarnaar in deze dagvaarding wordt verwezen, latende aan:

Aan wie een afzonderlijk exploit reeds is of nog zal worden betekend.

3. de stichting: Stichting Pensioenfonds Notariaat, gevestigd te Den Haag, kantoorhoudende aan *de* *Ewopaweg 27L*, mailadres: bestuursbureau@pfnotariaat.nl, verder te noemen:

L 9725 NS Groningen fi B

*N
Hf*

SPN, aldaar aan dat adres mijn exploit doende en een afschrift dezes, alsmede afschrift van de producties, waarnaar in deze dagvaarding wordt verwezen, latende aan:

Aan wie een afzonderlijk exploit reeds is of nog zal worden betekend.

OM

op woensdag de twaalfde maart tweeduizend vijftieng, in de ochtend om 10.00 uur te verschijnen ter terechtzitting van de Rechtbank Den Haag, Sector Kanton, zittingplaats Den Haag;

MET DE UITDRUKKELIJKE AANZEGGING:

- dat dan een terechtzitting wordt gehouden in het Paleis van Justitie aan de Prins Clauslaan 60, 2595 AJ Den Haag, op welke terechtzitting gedaagden mondeling of schriftelijk kunnen antwoorden op de hierna omschreven eis en gronden;
- dat gedaagden in plaats van mondeling of schriftelijk te antwoorden op de terechtzitting, ook vóór laatstgenoemde datum een schriftelijk antwoord kunnen indienen ter griffie van het genoemde gerecht, door deze stukken af te geven op het voormelde adres, of per post te zenden naar: Postbus 20302, 2500 EH Den Haag;
- dat indien een gedaagde niet in persoon of vertegenwoordigd door een gemachtigde in het geding verschijnt, en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht genomen zijn, de rechter verstek tegen deze gedaagde verleent en de vordering toewijst, tenzij deze hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt; nu er meer gedaagden zijn en ingeval ten minste één van hen in het geding verschijnt, dan wordt, indien ten aanzien van de overige gedaagden de voorgeschreven formaliteiten en termijnen in acht zijn genomen, tegen dezen verstek verleend en tussen de eisers en de verschenen gedaagden voortgeprocedeerd;
- dat indien tenminste één van de gedaagden in het geding verschijnt tussen alle partijen één vonnis wordt gewezen dat als vonnis op tegenspraak wordt beschouwd;
- dat van een gedaagde bij verschijning in het geding geen griffierecht zal worden geheven;
- dat de eisende en de gedaagde partijen verplicht zijn om de feiten die van belang zijn voor de beslissing van de rechter volledig en naar waarheid aan te voeren;
- dat de rechter de gestelde feiten of rechten die door een partij zijn gesteld en door de wederpartij niet of niet voldoende zijn betwist, als vaststaand moet beschouwen, behoudens zijn bevoegdheid bewijs te verlangen, zo vaak aanvaarding van de stellingen zou leiden tot een rechtsgevolg dat niet ter vrije bepaling van partijen staat;

TENEINDE

op de terechtzitting of op een nadere zitting kennis te nemen van de volgende eisen en gronden van eisers waartegen gedaagden verweer kunnen voeren.

Inleidende leeswijzer

In deze dagvaarding worden feiten en omstandigheden uiteengezet m.b.t. het sedert 2015 door gedaagde sub 3, aangezet door gedaagden sub 1 en 2, gebruikmaken van de zgn. gedempte premieregeling (GPR), dat tot grote verliezen van het pensioenvermogen heeft geleid. Van dat SPN-pensioenvermogen is meer dan de helft toe te rekenen voor de dekking van de pensioenen (pensioenrechten) van gepensioneerden (incl. nagelaten betrekkingen en slapers). De inmiddels aangekondigde per 1 januari 2027 ingaande pensioentransitie biedt de laatste mogelijkheid voor (een vorm van) compensatie van die schade.

Sedert 2021 poogt VPN, de belangenvereniging voor SPN-gepensioneerden, om te bewerkstelligen dat redres van de toegebrachte schade wordt geboden, en bij het uitblijven daarvan bij de transitie een compensatievoorziening wordt toegekend. Echter, ondanks deugdelijk onderbouwde verzoeken,

In het paleis of bij de gemachtigde f-1/2

wordt daaraan zelfs geen enkele aandacht in het transitieplan besteed. Daarentegen wordt in het inmiddels vastgestelde transitieplan wel een compensatie aan 40+'ers toegekend, ondanks het feit dat juist die 40+'ers al jaren financieel voordeel hebben gehad door voor de sedert 2015 opgebouwde (volledige) pensioenrechten een te lage premie te hebben betaald c.q. te betalen, waarbij de notarissen-werkgevers 'dubbel' hebben geprofiteerd, bij hun eigen premie en bij hun 50% deel van de premies voor hun werknemers.

Na in randnummers (nr.) 1 t/m 2.2. de wettelijke grondslag van de onderhavige regeling uiteen te zetten, volgt in nr. 3 t/m 8.2. een uiteenzetting over de GPR, in nr. 9.1. t/m 15 feiten m.b.t. het gebruik van de GPR, nr. 16 t/m 24.1. rechtsgronden en feiten m.b.t. en over hantering van GPR en de zorgplichten, welke op gedaagden rusten m.b.t. hun opdrachtgeverschap resp. de uitvoering van de opdracht middels de pensioenregeling; nr. 24.2. en 24.3. zetten de (eerdere) backservice lasten voor de inmiddels gepensioneerden uiteen; nr. 25 - 34 houden de rechtsgronden in voor de petita; nr. 35 bondige omschrijving van de vorderingen, terwijl in nr. 36 de (eerdere) aansprakelijkheidstelling van gedaagden wordt vermeld, en in nr. 37- 38 het verweer van gedaagden: "niet-aansprakelijk" wordt vermeld; en de dagvaarding met de petita en de lijst van de producties wordt afgesloten.

Feiten en achtergronden

1. Eisers zijn leden van de Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat, bij verkorting te noemen **VPN**, gevestigd te Den Haag, kantoorhoudende aan de Sterreschansweg 68, 6522 GS Nijmegen. VPN is opgericht op 2 september 2021 met als doel het behartigen van de collectieve belangen van degenen, die een pensioen of uitkering ontvangen van SPN. Blijkens de statutenwijzigingsakte van 19 december 2023 voldoet VPN overigens aan de in art. 3:305a BW gestelde groepsactie-vereisten. Uitsluitend om proces-economische redenen treedt VPN niet als (mede-)eiseres in deze procedure op.
- 2.1. SPN is een bedrijfstakpensioenfonds en is ontstaan uit de juridische fusie in maart 2017 van het (krachtens de Wet van 16 september 1954 Stb. 407 opgerichte) beroepspensioenfonds Stichting Notarieel Pensioenfonds (verder: **SNPF**) en het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Medewerkers in het Notariaat (verder: **SBMN**). Per ultimo 2023 waren 3.230 notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen en 8.377 medewerkers (klerken, boekhouders, secretaresses en andere ondersteunende personeelsleden) actief deelnemer in SPN. De getalsverhouding tussen de gepensioneerden in SPN (per ultimo 2023 totaal 5.782) zal voor deze categorieën vergelijkbaar zijn. De slapers (gewezen deelnemers die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd bereikten; per diezelfde datum 9.806 in getal) daarentegen zijn grotendeels voormalige medewerkers van notariskantoren, die een tijdvak in het notariaat hebben gewerkt, maar die werkkring hebben verlaten.
- 2.2. Ingevolge het bepaalde in artikel 2 lid 2 sub a Pensioenwet, verder **Pw**, wordt de uit de dienstbetrekking voortvloeiende rechtsbetrekking tussen een werkgever en een werknemer met betrekking tot pensioen in geval van deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds op basis van een verplichtstelling met een pensioenovereenkomst gelijkgesteld. Eisers ontvangen als pensioengerechtigden ieder een pensioen van SPN. De SPN-pensioenen zijn inmiddels in vergelijking met de hoogte van bijvoorbeeld (opgebouwde) overheids-pensioenen niet anders dan als 'sober' te duiden.

3. Ingaande 1 januari 2015, heeft SNPF met de KNB/PensioenKamer, daartoe door de KNB gemandateerd, een overeenkomst voor één jaar gesloten tot demping van de verschuldigde pensioenpremie op grond van art. 128 lid 2 Pw.
In datzelfde jaar heeft SBMN, op grond van een reeds enkele jaren bestaande overeenkomst met de sociale partners, eveneens premiedemping toegepast. Gepensioneerden, nagelaten betrekkingen (en slapers), verder aan te duiden met '**gnbs**', zijn door het betreffende fonds c.q. rechtsopvolger op geen enkele wijze daarover geïnformeerd.
4. Gedaagden sub 1 en 2 zijn als sociale partners bij het sluiten en continueren van een pensioenovereenkomst voor de bedrijfstak Notariaat gehouden de belangen van alle daarbij betrokkenen op evenwichtige wijze te behartigen. Wanneer dat niet of onvoldoende geschiedt, zijn zij in gebreke voor wat betreft hun zorgplichten en kunnen zij daarmee een onrechtmatige daad plegen jegens die betrokkenen wier belangen niet of onvoldoende in aanmerking zijn genomen. Het bovenstaande geldt overeenkomstig ook voor gedaagde sub 3 door de uitvoering van die overeenkomst.
De sociale partners sluiten overeenkomsten welke van grote invloed zijn op de belangen van de gnbs. Bij de onderhandelingen daarover worden de gnbs niet betrokken. SPN beheert als uitvoerder in opdracht van de sociale partners dit vermogen fiduciair ten behoeve van de actieve deelnemers en de gnbs. Deze omstandigheden leiden tot een verzwaarde verantwoordelijkheid en zorgplicht bij de sociale partners en bij SPN t.o.v. hen allen, maar speciaal de gnbs, te meer nu er ook nog sprake is van een wettelijk verplichte pensioenregeling.
5. Met ingang van 1 januari 2016 zijn de in rnr. 3 genoemde overeenkomsten verlengd voor de duur van vijf jaar. De gnbs zijn niet door het betreffende fonds geïnformeerd dat de werkgevers en de actieve deelnemers door gebruikmaking van de gedempte premiereregeling (verder: **GPR**) financieel werden bevoordeeld. Met ingang van 1 januari 2021 is opnieuw een overeenkomst tot demping van de premie gesloten voor de duur van vijf jaar (zie randnummer 13).
6. De verschuldigde pensioenpremie dient kostendekkend te zijn volgens art 128 lid 1 Pw. Dit is een bepaling van **dwingend recht**. Lid 2 van dat artikel (dat geldig in werking blijft tot het moment van invaren; zie art. 220i Pw) staat weliswaar onder voorwaarden demping van de verschuldigde premie toe, maar demping is niet verplicht. Voor de omvang van premiedemping bestaan nadere regels.
7. De GPR heeft ten doel het mogelijk te maken dat de pensioenpremie niet jaarlijks hoeft te worden gewijzigd ten gevolge van de fluctuaties van de rentevoet. De gedempte premie dient op termijn echter wel op kostendekkend niveau te liggen, dat wil zeggen dat de premiedekkingsgraad over een langere termijn gemiddeld 100% dient te zijn. De advocaat van SPN bevestigde het voorgaande in zijn brief van 1 februari 2023 (zie **Productie 1** pagina 2 gemarkeerde passage). Daarmede wordt namens de SPN het uitgangspunt van 'het op termijn kostendekkend niveau' expliciet bevestigd en onderschreven. Waarvan Akte. Dit schrijft ook SPN in haar Jaarverslag 2021 (cfm. citaat op pagina 47) als vooruitblik op het premiebeleid:
"Het premiebeleid van het fonds is gebaseerd op de systematiek van gedempte kostendekkende premie. Dat houdt in dat voor langere tijd de premie gebaseerd is op een (op enig moment) vastgesteld renteniveau. Bij die systematiek wordt ervan uitgegaan dat effecten van renteschommelingen binnen een

bepaalde periode uitmiddelen. De rente die het fonds tot en met 2020 hanteerde was gebaseerd op de stand per oktober 2015. Voor de jaren na 2020 moet het fonds uitgaan van de rente per oktober 2020, die ten opzichte van 2015 fors is gedaald. Verder vindt het fonds het belangrijk dat voor komende jaren een premie wordt betaald die de feitelijke kosten van de pensioeninkoop dekt. Dit betekent voor de jaren 2021 en verder dat er een sterk verhoogde pensioenpremie nodig is om te komen tot de door sociale partners gewenste pensioenopbouw. Om die reden zijn sociale partners gekomen tot bijstelling van de hoogte van de gewenste pensioenopbouw. Die is voor 2021 omlaag gebracht naar circa 1,1% (was 1,75%).

In 2021 heeft het fonds nadere kaders gesteld aan de premiedekkingsgraad die de komende jaren gehanteerd gaan worden. Binnen die kaders hebben sociale partners voor 2022 afspraken kunnen maken die hebben geleid tot een iets hogere pensioenpremie maar ook een hogere pensioenopbouw dan voor 2021 mogelijk was".

Met het stellen van 'nadere kaders' is echter op geen enkele wijze het negatieve effect van de GPR verminderd, zoals in randnummer 13 hierna wordt aangetoond.

- 8.1. Uit berekeningen blijkt dat ten gevolge van de premiedemping het negatieve verschil tussen de kostendeckende premie en de feitelijk geïncasseerde premie vanaf 2015 jaarlijks met steeds grotere bedragen opliep. Dit verschil bedroeg ultimo 2020 reeds € 115.371.000. De gemiddelde premiedekkingsgraad over de periode 2015 tot en met 2020 bedroeg bijna 77% (zie **Productie 2A**). Ultimo 2022 bedroeg dit verschil € 144.825.000 en was de gemiddelde premiedekkingsgraad 79% (zie **Productie 2B**). Alleen in het jaar 2023 was het verschil tussen beide positief € 9.349.000. De jaarcijfers over 2024 zijn nog niet geopenbaard.
- 8.2. De kostendeckende premie - zie art. 128 Pw - bestaat uit (a) *de actuariel benodigde premie voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw*; (b) *een opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen*; (c) *een opslag voor uitvoeringskosten*; en (d) *de premie die actuariel benodigd is ten behoeve van toeslagverlening enz. (d. in casu n.v.t.)*; zie ook pagina 77/78 van het SPN-Jaarverslag 2023 (**Productie 3**).

Over de jaren 2017 tot en met 2022 was er eveneens een beduidend negatief verschil tussen de 'actuariel benodigde premie' en de feitelijk geïncasseerde premie. In het jaar 2023 blijkt er (zie pag. 77/78 van het Jaarverslag-2023) een positief verschil van € 22.570.000.

Dit positieve verschil en het in randnummer 8.1. gemelde positieve verschil ten opzichte van voorgaande jaren worden in het jaarverslag verklaard door de stijging van de rentetermijnstructuur (zie **Productie 3** gemarkeerde passage).

Het is de vraag of deze hogere rentetermijnstructuur duurzaam blijkt. Bovendien zal de periode tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel te kort zijn om de premiedekkingsgraad over de periode vanaf 2015 op gemiddeld 100% te brengen.

In art.130 Pw wordt uitsluitend voorgeschreven de vermelding in het jaarverslag en de jaarrekening van een pensioenfonds van:

- a. de hoogte van de totale kostendeckende premie, bedoeld in artikel 128 eerste lid Pw;
- b. de hoogte van de totale gedempte premie, bedoeld in artikel 128 tweede lid Pw; en
- c. de hoogte van de totale feitelijke premie.

Omdat de actuariel benodigde premie slechts een onderdeel is van de totale kostendeckende premie, heeft de wetgever het niet noodzakelijk geacht de vermelding daarvan ook voor te schrijven. Voormelde negatieve en twee-malige positieve verschillen met de feitelijk geïncasseerde premie zijn dus niet relevant voor de beoordeling van de door de GPR aangerichte schade.

In het arrest van het Hof Den Haag van 16 april 2019,¹ wordt helaas het dwingendrechtelijk karakter van gemeld art. 128 Pw miskend en wordt uitsluitend in aanmerking genomen het verschil tussen de actuarieel benodigde premie en de feitelijk ontvangen premie, welk verschil in dat berechte geval positief was. Het Hof heeft daarentegen geen aandacht besteed aan het verschil tussen die voorgeschreven verplicht kostendekkende premie en de feitelijk ontvangen premie.

- 9.1. Reeds op 17 maart 2014 verscheen een publicatie van de Pensioencommissie KNVG/NVOG (dit zijn de gefuseerde rechtsvoorgangers van de Koepel Gepensioneerden) met de titel "*Gedempte premieregeling en evenwichtige belangenbehartiging*" (zie **Productie 4**). Daarin werd toen al aandacht gevraagd voor de belangen van de gepensioneerden bij toepassing van de GPR.
Zeker in de loop van 2017 moet het de gedaagden duidelijk zijn geworden dat het gevoerde premiedempingsbeleid in redelijkheid niet langer te handhaven was omdat door het jaarlijks oplopende tekort de uitmiddeling naar 100% binnen redelijke termijn niet meer realiseerbaar zou zijn. De gedaagden hadden toen onmiddellijk maatregelen moeten nemen (zie ook randnummer 25 hierna).
Ook in politiek en samenleving kregen de door de toepassing van de GPR veroorzaakte problemen aandacht, getuige het (niet aangenomen) wetsvoorstel 34 606 van Kamerlid H. Krol, overgenomen door M. van Rooijen. In 2016 en 2017 verschenen van gerenommeerde personen als o.m. de President van DNB, Klaas Knot en Prof Lans Bovenberg van Tilburg University uitspraken resp. artikelen, waarvoor korthedshalve wordt verwezen naar de bijgevoegde citaten (zie **Productie 5**), die zijn ontleend aan de Nota naar aanleiding van het verslag de dato 5 september 2017 (Kamerstuk 34 606 nummer 9).
- 9.2. De in productie 5 geduide uitspraak van de heer Knot heeft destijds helaas niet geleid tot zichtbare maatregelen van DNB om de schade, die door de toepassing van de GPR is en wordt veroorzaakt voor de gnbs, te beëindigen of te beperken.
10. Vanaf het sluiten van het pensioenakkoord tussen Kabinet en sociale partners op 5 juni 2019, en zeker vanaf de publicatie op 19 november 2019 door het Kabinet van het concept voor het ontwerp voor de Wet toekomst pensioenen (verder **Wtp**) ontstond voor gedaagden (en derhalve eveneens voor interne en externe toezichthouders van het fonds, de certificerend fondsaccountant en de certificerend fondsactuaris), de reële verwachting dat bij invoering van de Wtp de GPR zou worden afgeschaft. Vanaf het moment van invoering zou immers de mogelijkheid onomkeerbaar eindigen om de eerder gerealiseerde te lage dekkingsgraden uit te middelen op 100%, zoals hiervoor onder randnummer 7 gemeld.
11. Daarmede stond ook vast en werd tegelijkertijd helderheid daarover verschaft dat in geval van transitie (op het moment van invaren) de door de GPR veroorzaakte vermogensschade, zowel voor actieve deelnemers als voor gnbs, niet meer hersteld zou kunnen worden door uitmidde-

¹ ECLI:NL:GHDHA:2019:1124

ling van de premiedekkingsgraad op langere termijn naar 100% nu de termijn daarvoor zou worden afgesloten.

De actieve deelnemers zijn in staat, mits zij daaromtrent tijdig worden geïnformeerd, om daarvoor in de plaats nog een extra pensioen- of andere financiële voorziening te treffen, maar voor de gepensioneerden en nagelaten betrekkingen bestaat die mogelijkheid niet meer. Dit had een extra reden moeten zijn voor sociale partners en fonds om in elk geval toen terstond het gevoerde premiedempingsbeleid te beëindigen.

12. In twee (gevoegde) procedures van AFM-medewerkers tegen de AFM ² over de eenzijdige wijziging van de collectieve pensioenregeling komt verlies en schade door gebruikmaking van de GPR eveneens aan de orde. Het arrest van Hof Amsterdam ³ houdt juist daarover m.b.t. gepensioneerden en gewezen deelnemers de navolgende overwegingen in (r.o. 3.11 inter alia):

“... volgens de methodiek van de gedempte kostendekkende premie, nadelig is voor alle gerechtigden, omdat een lage premie-inleg maakt dat een pensioenfonds voor het herstel van haar financiële positie afhankelijk wordt van beleggingsresultaten.”

en

“AFM verweert zich met de stelling dat een werknemer van deze premiesystematiek juist voordeel heeft, ten koste van slapers en gepensioneerden.”

en

“AFM erkent blijkens het voorgaande uitdrukkelijk dat de met het pensioenfonds gemaakte afspraak om de beschikbare premie aan te wenden voor inkoop van pensioen op basis van de regels voor een gedempte premie in plaats van een zuiver kostendekkende premie ten nadele strekt van de gewezen deelnemers en gepensioneerden.”

en in r.o. 3.12

“AFM bevestigt zelf dat niet [appellanten] hierdoor worden geraakt maar de gewezen deelnemers en gepensioneerden (en overigens ook [appellanten] voor wat betreft hun tot 1 januari 2016 opgebouwde pensioenaanspraken).”

Het Hofarrest wordt vervolgens gedeeltelijk gecasseerd, cfm. conclusie PG, maar de rechtsoverwegingen m.b.t. de nadelige gevolgen van de GPR worden daardoor niet getroffen, omdat de Hoge Raad ⁴ de nadelige gevolgen herhaalt als in casu vaststaand feit en deze gezaghebbende uitspraak op dit punt zonder meer algemene strekking heeft, te meer omdat de AFM het gestelde feit uitdrukkelijk had erkend.

13. In 2020 was niet te voorzien dat ten gevolge van de Oekraïne-oorlog wereldwijd de rente zou gaan oplopen en kon en moest daarom toen nog redelijkerwijze worden uitgegaan van een voorshands blijvend laag renteniveau. Desondanks schreef de KNB/PensioenKamer op 10 november 2020 aan SPN dat de premiedemping diende te worden gecontinueerd (zie **Productie 6A**).

Die brief heeft geleid tot overleg tussen de sociale partners en de SPN en tot een nieuwe overeenkomst - wederom voor vijf jaren - waarbij werd uitgegaan van een premiedekkingsgraad van 100% en een verlaging van de opbouw van de pensioenrechten van 1,75% naar 1,1%; dus minus 37% (zie ook het citaat in randnummer 7 hiervoor en **Productie 6B**).

Uit de SPN-Jaarverslagen over 2021 en 2022 blijkt dat **desondanks** in het jaar 2021 een tekort aan premie-inkomsten van € 8.221.000 en in het jaar 2022 een tekort van € 21.233.000

² Nota Bene één van de twee toezichthouders op alle pensioenfondsen

³ ECLI:NL:GHAMS:2020:2930

⁴ ECLI:NL:HR:2023:661

werd geboekt, zodat het totale tekort over de jaren 2015 t/m 2022 € 144.825.000 bedraagt en de gemiddelde premiedekkingsgraad over die periode feitelijk maar 80% (zie Productie 2B). Dat resultaat is onbegrijpelijk en onaanvaardbaar. Nog onbegrijpelijker en onaanvaardbaarder is dat in 2021 - nog daargelaten het negatieve resultaat - gekozen werd voor een premiedekkingsgraad van slechts 100%, terwijl toch duidelijk moet zijn geweest dat daarmee de uitmid- deling van het gemiddelde premiedekkingspercentage van 77% over de periode 2015 t/m 2020 tot 100% nooit meer zou kunnen plaatsvinden. Zelfs benadering van een premiedek- kingspercentage van 100% vóór de transitie ex Wtp is bij een dergelijk percentage ten enen male onmogelijk.

Deze ontwikkeling is ten volle de verantwoordelijkheid van gedaagden. Het bestuur van SPN, zoals beschreven, wist al langere tijd dat door de premiedemping de gnbs benadeeld waren en nog meer zouden (kunnen) worden, doordat zij meebetaalden (middels het daarvoor gebruikte pensioenvermogen) aan de pensioenopbouw van de (actieve) deelnemers. Dit blijkt uit hetgeen SPN schreef in haar op de website gepubliceerde Nieuwsbrief van 13 oktober 2020 ⁵, waarin letterlijk staat:

“Een belangrijke taak van het pensioenfonds is een evenwichtige belangenafweging van alle deelnemersgroepen. Wat Pensioenfonds Notariaat betreft is vanuit dat oogpunt de huidige situatie ongewenst. Pensioengerechtigden en voormalige deelnemers betalen mee aan de pensioenopbouw van de huidige deelnemers aan de pensioenregeling, als die een te lage premie betalen. Sociale partners richten zich op een goed, maar ook betaalbaar pensioen.”

Ondenikbaar is dat de beide sociale partners hiervan niet op de hoogte zijn geweest (zie wederom productie 6A).

14. Bij deze premietekorten dienen nog te worden opgeteld de (jarenlang) gemiste rendementen over het verschil tussen de kostendeekkende premies en de feitelijk ontvangen premies (zie randnummer 13).
15. De door deze tekorten veroorzaakte vermogensschade van SPN strekt niet alleen ten nadele bij de pensioenopbouw van alle actieve deelnemers (die daartegenover wel te lage premies betaalden; zie daarvoor ook randnummer 17), maar (voor 54%) ook ten nadele van de gnbs op de eerder door en voor hen opgebouwde pensioenrechten.
16. Het Europese Hof van Justitie heeft op 24 september 2020 ⁶ een uitspraak gedaan dat (i) pensioenaanspraken en (ii) indexatierechten eigendomsrechten zijn met een vermogens- waarde die bescherming genieten onder artikel 17 van het Europese Handvest. Aantasting van de pensioenrechten en indexatierechten van de gnbs door de uitholling van het vermogen van SPN is dus niet toegestaan volgens Europese regelgeving.
De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 24 december 2021⁷ ter bescherming van het in art. 1 Eerste Protocol bij het EVRM neergelegde recht op ongestoord genot van eigendom en het in art. 14 EVRM neergelegde verbod op discriminatie, zich genoodzaakt gezien om de belanghebbende adequate rechtsbescherming te bieden.

⁵ Inmiddels niet meer beschikbaar op de SPN-website.

⁶ ECLI:EU:C:2020:753

⁷ ECLI:NL:HR:2021:1963

Inbreuk op ongestoord genot van eigendom is volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens toegestaan als deze 'lawful' is, een 'legitimate aim' dient en een 'fair balance' tussen de belangen van het betrokken individu en het algemene belang respecteert. Naar de stellige overtuiging van eisers is door gedaagden bij het toepassen van de GPR echter niet aan deze voorwaarden voldaan.

Ook het **verbod op discriminatie** werd door gedaagden geschonden omdat de actieven werden bevoordeeld boven de gnbs. Zie ook het slot van randnummer 18.

17. Het 'voordeel' van de te lage premie is uiteraard uitsluitend en dus volledig toegevalen aan de - door de sociale partners vertegenwoordigde - actieve deelnemers, of te wel alle werkgevers en werknemers die in het notariaat werkzaam zijn. Zij immers betaalden minder premie dan benodigd voor de opbouw van hun pensioenrechten. De actieve deelnemers die tevens werkgevers (notarissen of kandidaat-notarissen als maatschaps-medewerkgever) zijn of waren gedurende de toepassing van de GPR, toucheerden daarnaast nog een extra voordeel. Zij hadden immers voorts ook nog minder premielasten omdat zij ten minste de helft van de werknemerspremies moe(s)ten dragen. Door toedoen van gedaagden heeft hier een omvangrijke vorm van **ongerechtvaardigde verrijking** van de actieve deelnemers (waaronder ook de werkgevers, en voor hen zelfs in dubbele mate) plaatsgevonden; volledige pensioenopbouw tegen te lage (niet-kostendekkende) premies en daardoor jarenlang een hoger besteedbaar inkomen (c.q. hogere winst).
- 18.1. De sociale partners zijn gehouden eveneens de belangen van gewezen deelnemers te behartigen. Door het gebruikmaken van de GPR is dit in het geheel niet gebeurd. Voorts wordt, mede gelet op de ontstaansgeschiedenis van het notarieel pensioenfonds als onderdeel van het akkoord over de invoering van een leeftijdsgrens, krachtens wettelijk voorschrift, in dit verband nog gewezen op de bijzondere rol welke aan de KNB is toevertrouwd in art. 113a lid 3 Wna, naast de aan KNB/PensioenKamer toekomende rol van sociale partner. VPN heeft zich eerder - mede namens haar leden - aan het adres van gedaagden en publiekelijk op haar website op het standpunt gesteld dat zowel de KNB als ook de BMN hun rechtsplichten hebben verzaakt door niet, althans volstrekt onvoldoende, rekening te houden met de gerede belangen van de gnbs bij het maken van afspraken over premiedemping.
- 18.2. Rechtens verwijtbaar en te kwalificeren als onrechtmatig handelen is dan ook het daaraan (blijven) vasthouden, toen al ras was gebleken dat van "*blühende Landschaften*"⁸ wat betreft koersontwikkeling en (markt)renteverhoging volstrekt geen sprake was. Het (blijven) gebruikmaken van de bevoegdheid om de GPR te hanteren dient als **misbruik van bevoegdheid** ex art. 3:13 BW te worden gekwalificeerd; deze bepaling vindt krachtens de schakelbepaling van art. 3:15 BW ook buiten het vermogensrecht toepassing voor zover de aard van de rechtsbetrekking zich daartegen niet verzet, hetgeen in casu niet het geval is. Deze schakelbepaling toont hoezeer het leerstuk van 'misbruik van recht' een fundamenteel onderdeel van het Nederlands rechtstelsel is.

⁸ Een metafoor, publiekelijk gebruikt door Helmut Kohl in het voorjaar van 1990 tijdens diens rondreis in de DDR.

- 18.3. Het namens gedaagden daartegen aangevoerde argument: 'het staat in de wet (art. 128 lid 2 Pw), dus het mag', negeert de dwingendrechtelijke hoofdregel van lid 1 van dat artikel en is daarom veel te kort door de bocht. Zie de randnummers 6 en 7 hiervoor. Voor een verantwoord besluit tot toepassing van de GPR is een deugdelijke, en dus goed verdedigbare, belangenafweging vereist die ook tijdig zou moeten zijn gepubliceerd.
- 18.4. Tenslotte hebben gedaagden zelfs na het catastrofale verschil tussen de totale feitelijke premie-inkomsten gedurende de (eerste) zes jaren 2015-2020 en het totaal van de kostendekkende premie over dezelfde jaren - mirabile dictu - nogmaals voor een (aansluitende) termijn van vijf jaar ingezet op een - uiteindelijk - onvoldoende premiedekkingsgraad, en daarmee evident weer de belangen van de gnbs geschonden.
- 19.1. Dit feitencomplex kan tevens worden aangemerkt **als misbruik van bevoegdheden** ex art. 3:13 BW juncto art. 3:15 BW door SPN ten tijde van het aanvaarden en uitvoering geven aan de pensioenovereenkomst van de sociale partners wegens het geen, althans volstrekt onvoldoende, evenwichtige afwegen van alle onderscheiden belangen. Gedaagden hebben derhalve bij de uitoefening van hun respectieve bevoegdheden in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar en onrechtmatig gehandeld.
- 19.2. Ter verdere adstructie diene nog de opmerking van Minister Koolmees naar aanleiding van Kamervragen in 2018⁹
"premies die langdurig ver onder de kostprijs van nieuwe pensioenrechten liggen, staan op gespannen voet met de eis van evenwichtige afweging van belangen."
 Daarvan was en is dus (nog steeds) sprake bij SPN.
- 19.3. Op geen enkele wijze, noch in de gepubliceerde jaarverslagen, noch op enige andere wijze hebben gedaagden enige verantwoording van de vereiste evenwichtige belangenafweging afgelegd. In geval wel een interne belangenafweging mocht hebben plaatsgevonden, is in ieder geval aan de gnbs volstrekt onthouden, welke belangen daarbij in aanmerking zouden zijn genomen, en welk gewicht aan elk van die belangen zou zijn toegekend.
- 20.1. Eisers stellen zich op het standpunt - zolang het tegendeel niet is aangetoond - dat de belangen van de gnbs in het geheel niet in aanmerking zijn genomen, en dusdoende onevenredig zijn geschonden, welke handelwijze als discriminatoir is te duiden.
- 20.2. Na haar oprichting in 2021 heeft VPN in het kader van haar doelstelling de gevolgen van de toepassing van de GPR onderzocht en kenbaar gemaakt. Ook zijn kritische vragen aan SPN gesteld onder meer over de uitblijvende indexering van de pensioenen. In 2022 zijn gedaagden, na evidente weigering om hierover met VPN in gesprek te gaan, dan ook door VPN, mede namens eisers, voor de schade aansprakelijk gesteld, en werden daarmee tevens mogelijke verjaring(sverweren) gestuit¹⁰. KNB en BMN wilden daarna (en ook niet in het kader van de transitie) geen enkel gesprek met VPN aangaan over hun rol bij de GPR-schade.
21. Het specifieke door de wetgever kennelijk aanvaarde belang van pensioenzaken als onderdeel van de taak van de bestuursorganen (bestuur en ledenraad) van de KNB blijkt voorts uit het instellen van de zogenoemde PensioenKamer, aan wie de bevoegdheden als sociale

⁹ Kamervragen van Van Rooijen; 2018Z1775; aanhangsel 734 [2018-2019] i.h.b. vragen/antwoorden 5 en 7.

¹⁰ zie daarvoor randnummer 36 en productie 10.

- partner op pensioengebied zijn gemandateerd, waarbij uit de aard van het Awb-mandaat het KNB-bestuur bevoegd blijft, eindverantwoordelijkheid draagt en een instructiebevoegdheid heeft, onder toezicht van de ledenraad. De PensioenKamer is dus niet meer dan een bijzondere commissie van de KNB. Bij haar taakstelling en verantwoordelijkheid om te voorzien in goede pensioenvoorzieningen zal de KNB dan ook uiteraard niet alleen de belangen van haar leden moeten behartigen, maar ook die van haar oud-leden (de gnbs).
22. Blijkens de jaarrekening 2023 van SPN, pagina 99, staat 46% van het fondsvermogen tegenover de toekomstige pensioenverplichtingen jegens de actieve deelnemers, 40% tegenover de pensioenverplichtingen jegens de gepensioneerden en de nagelaten betrekkingen en 14% tegenover de toekomstige verplichtingen jegens de slapers (zie **Productie 7**). Dit betekent dat de door toepassing van de GPR veroorzaakte vermogensschade ook voor 40% drukt op de belangen van de gepensioneerden en nagelaten betrekkingen. Het voor hun pensioenen bestemde vermogensdeel van SPN groeide daardoor minder aan dan zonder toepassing van de GPR het geval zou zijn geweest en zij hadden mogen verwachten. De in randnummer 17 hiervoor geconstateerde ongerechtvaardigde verrijking is derhalve voor 40% ten laste van de gepensioneerden en nagelaten betrekkingen gekomen en zij zijn daarmee dus verarmd als gevolg van de invoering en handhaving van de GPR door gedaagden.
23. Het in 2015 sluiten en handhaven door de KNB/PensioenKamer en de BMN van een pensioenovereenkomst met een premiedemping waarbij voorzienbaar was (en is) dat de wijze waarop en de mate waarin van deze GPR gebruik is en wordt gemaakt, onevenredige schade zou veroorzaken en verder zou (kunnen) toebrengen aan de gnbs, levert **misbruik van recht** op, te kwalificeren als een onrechtmatige daad. Indien al niet in 2015, dan bestond deze voorzienbaarheid zeker na vaststelling van de jaarrekening 2017 van SPN. Alle reden om demping van de premie te staken of ingrijpend aan te passen. Het voor 2021 en volgende jaren opnieuw een soortgelijke pensioenovereenkomst sluiten zonder daarin voorzieningen op te nemen om te komen tot uitmiddeling van de tekorten over de jaren 2015-2020 en daarmee het vermijden van nieuwe tekorten, is in dat licht onbegrijpelijk en levert een verzwaarde vorm van onrechtmatig handelen op. Ook over deze ontwikkelingen is niemand geïnformeerd.
- 24.1. Het bestuur van SPN heeft een specifieke zorgplicht jegens de deelnemers en de gnbs, en dient bij de uitoefening van zijn taak immers zorg te dragen voor een evenwichtige belangenafweging.¹¹ Uitvoering geven aan een pensioenovereenkomst van de sociale partners waarbij de belangen van de gnbs in aanzienlijke mate kunnen worden (en daadwerkelijk ook zijn) geschaad, levert onbehoorlijk bestuur op, en jegens degenen (waaronder eisers) wier belangen door SPN moeten worden behartigd, een onrechtmatige daad.
- KNB/PensioenKamer, BMN en SPN hebben nimmer enig inzicht gegeven hoe met betrekking

¹¹ Art.105 lid 2 Pw en art. 9.12 statuten SPN: Het bestuur richt zich bij de vervulling van zijn taak naar de belangen van de bij het fonds betrokken (gewezen) deelnemers, overige aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden en zorgt ervoor dat dezen zich door hem op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

- tot het gebruikmaken en uitvoering geven aan de GPR enige evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden (zie ook hiervoor in randnummer 19).¹²
- 24.2. Bij die belangenafweging behoort naar het oordeel van eisers ook in aanmerking te worden genomen de wijze en mate waarin een deel van de gepensioneerden (en slapers) in het verleden zelf hun pensioenpremies hebben betaald.
- SNPF ontstond op 1 januari 1955 en kreeg daarbij de verplichting om alle notarissen en kandidaat-notarissen die vanaf die datum met pensioen gingen, pensioenen uit te keren alsof zij gedurende hun werkzame leven in het notariaat, premie hadden voldaan. Met andere woorden dit pensioenfonds ging van start zonder vermogen en met een enorme uitkeringslast. Dit werd de 'backservice' genoemd. Deze backservice is in de loop der jaren opgebracht door de (destijds) actieve deelnemers door middel van een doorsneepremie met een opslag. Uitgangspunt hiervoor was de veronderstelde solidariteit binnen de beroepsgroep (ook van notarissen naar kandidaat-notarissen en van meerverdieners naar laagverdieners) en het belang van de invoering van een leeftijdsgrens.
- 24.3. Toen in 1997 de backservice definitief was ingelopen en de dekkingsgraad 100% was geworden, werd besloten de pensioenovereenkomst te wijzigen en over te stappen op een leeftijdsafhankelijke premie. Dat betekende voor de actieven die op dat moment circa 45 jaar en ouder waren, een aanzienlijke premieverhoging; zij profiteerden daardoor niet van de in de eerste werkzame jaren door het stelsel van de doorsneepremie door hen meer betaalde premies dan benodigd voor de opbouw van hun pensioenrechten.
- De huidige gepensioneerden behoren tot degenen die door dit nadeel werden getroffen. Juist zij zijn degenen die dubbel en dwars betaald hebben voor hun pensioenrechten en zij moeten nu vaststellen dat de actieve deelnemers vanaf 2015 in meerdere of mindere mate juist minder premie betaalden en betalen voor de pensioenrechten die zij opbouwen.
- Dit aspect verscherpt de mate van onevenwichtigheid van het handelen van gedaagden.
25. Het bestuur van SPN had onder meer met een beroep op art. 6:248 BW en de 'imprévision' in art. 6:258 BW juncto art. 6:216 de met de sociale partners eerder gesloten uitvoeringsovereenkomst kunnen en moeten openbreken, toen bleek dat verdere uitvoering tot een uitholling van het pensioenvermogen zou leiden. Ondanks de mede door gemiste rendementen steeds groter wordende verliespost op de premie-inkomsten werkte SPN mee aan verlengde gebruikmaking van de GPR.
26. Daarbij komt dat het onbegrijpelijk en onaanvaardbaar is dat het bestuur van SPN kon instemmen met de GPR en uitvoering daarvan aanvaarden als gelet wordt op de actuariële verklaringen onder de jaarrekeningen 2014 tot en met 2023 waarin telkenmale de vermogenssituatie van SPN als niet voldoende/onvoldoende/slecht werd beoordeeld (zie **Productie 8**).

¹² VPN heeft met een beroep op de Woo informatie daarover bij KNB opgevraagd; tegen afwijzend besluit is beroep ingesteld (ECLI:NL:RBDHA:2024:1719) en thans is hoger beroep bij de Afd. Bestuursrechtspraak van de Raad van State aanhangig onder zaak no. 202401880/1/A3, en de mondelinge behandeling aanstaande.

27. DNB heeft ten aanzien van de overgang naar de GPR al in de nieuwsbrief van november 2010 een Zienswijze gepubliceerd “

Een overstap naar een gedempte premie moet vanzelfsprekend plaatsvinden binnen de geldende wet- en regelgeving. Gelet op het wettelijk kader gelden de volgende eisen bij een overstap van een kostendekkende premie op basis van de actuele rentetermijnstructuur naar een kostendekkende premie op basis van een gedempte premie:

1. *Het pensioenfonds moet een dempingsmethode kiezen die gedurende langere tijd zal worden gehanteerd. Dit betekent dat het fonds nadrukkelijk moet kiezen voor een dempingmethode en deze in beginsel niet (meer) dient te wijzigen.*
2. *De overstap moet gebaseerd zijn op een goed onderbouwde analyse met daarin opgenomen de beweegredenen voor deze overstap en de gevolgen daarvan. Bij de keuze voor demping op basis van een verwacht rendement moet onder meer worden aangetoond dat het verwachte rendement aansluit bij de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds.*
3. *Het pensioenfonds moet ervoor zorgen dat het gemiddelde van de rente of het rendement of de verwachte waarde van het rendement op langere termijn niet afwijkt van de gemiddelde realisatie. Bij gebruik van een verwachte waarde moet dit **periodiek** worden getoetst en zo nodig moet het gehanteerde rendement worden aangepast.”*

Waar het in het bijzonder aan schort bij SPN is dat er noch bij invoering, noch bij de verlenging van de GPR, een (aan gnbs geopenbaarde) goed onderbouwde analyse is gemaakt met de beweegredenen en de gevolgen (punt 2 van DNB). Ditzelfde geldt voor de vereiste periodieke toetsing van de verwachte waarde van het rendement op langere termijn aan de gemiddelde realisatie (punt 3 van DNB).

28. De aangewezen mogelijkheid om de schade die door toepassing van de GPR aan de vermogens van de pensioenfondsen is toegebracht - en daarmee verarming van de gnbs - te herstellen c.q. te compenseren zou natuurlijk zijn dat redressering in het kader van de transitie plaatsvindt. Helaas hebben de sociale partners in het transitieplan geen enkel woord gewijd aan de GPR, noch aan enige vorm van compensatie ten behoeve van de gnbs ondanks diverse verzoeken daartoe van de hoorgerechtigde VPN. Tot een dialoog over dit onderwerp was en is men niet bereid.
29. Ingevolge art.150g Pw kwam aan VPN een hoorrecht toe bij de totstandkoming van de transitieovereenkomst die de KNB/PensioenKamer en de BMN als sociale partners met elkaar hebben gesloten.
- VPN heeft daartoe aan de sociale partners (ook al eerder) te kennen gegeven van die gelegenheid gebruik te willen maken om de door de jarenlange premiedemping veroorzaakte ongerechtvaardigde verrijking van de actieve deelnemers te verdisconteren. Eisers stellen vast dat het onrechtmatige handelen van de gedaagden en de daaruit voortgevloede ongerechtvaardigde verrijking van de actieve deelnemers door de gedaagden tot op heden volledig wordt genegeerd.
- 30.1. De sociale partners hebben immers op 10 oktober 2024 hun ontwerp-transitieplan aan VPN toegezonden ter uitoefening van dat hoorrecht en daarvoor een termijn gesteld die op 28 november 2024 eindigde. VPN heeft tijdig haar oordeel over dat concept-transitieplan aan de sociale partners gestuurd en daarin tevens aangeboden tot een dialoog te komen ten aanzien van de bedoelde GPR-problematiek en andere transitie issues. De sociale partners zijn niet ingegaan op het verzoek om een nadere toelichting te geven bij het transitieplan. Ook zijn zij niet ingegaan op het verzoek om een gesprek.

- Vervolgens hebben zij op volstrekt ontoereikende wijze op het oordeel van de VPN gereageerd, waarna het transitieplan met enkele ondergeschikte aanpassingen definitief is vastgesteld. Vervolgens is het aan de SPN toegestuurd. VPN heeft gedaagden vervolgens bij brief van 4 februari 2025 een nadere reactie gezonden (**Producties 9A t/m 9E**).
- 30.2. Zoals hierboven uitgebreid toegelicht zijn de gnbs door de invoering en verlenging van de GPR jarenlang (en worden zij nog steeds tot het moment van invaren) fors benadeeld. Het daartegenover staande voordeel is ten goede gekomen aan werkgevers die in die periode een lagere pensioenpremie hebben betaald voor zichzelf en voor hun werknemers (minstens 50%). De schade zou derhalve moeten worden gedragen allereerst door deze bevoordeelde werkgevers en verder door de bevoordeelde werknemers en de vraag is hoe dit op evenwichtige wijze zou kunnen plaatsvinden.
- 30.3. De oplossing kan liggen in een parallel met verplichte inbreng bij erfrecht: Het saldo van de deelbare massa wordt eerst vermeerderd met de door de inbrengplichtigen vooruit genoten voordelen. Na verdeling van het rekenkundige saldo in porties, worden de porties van de inbrengplichtigen vervolgens verminderd met de door hen/haar vooruit genoten voordelen. Bij de transitie kan op vergelijkbare wijze de deelbare massa rekenkundig worden verhoogd met het totaal van de te weinig in rekening gebrachte premies, vermeerderd met de daarover gemiste rendementen. Bij de verdeling van dat fictieve saldo in individuele 'pensioenpotjes' kan op de 'potjes' van de ongerechtvaardigd bevoordeelden het door hen onterecht genoten voordeel vervolgens in mindering worden gebracht. Op deze wijze wordt de rekening gelegd, waar die - vanaf het begin al - hoorde. Daarmede wordt de ongelijkheid hersteld c.q. gecompenseerd tussen die (oud)deelnemers die premievoordelen (en bij de notarissen zelfs dubbel voordelen) hebben gehad en die (oud)deelnemers en nagelaten betrekkingen (en slapers), die schade hebben opgelopen door toepassing van de GPR.
- Het moet voor SPN mogelijk zijn om aan de hand van haar premie- en pensioenadministratie een dergelijke verrekening uit te (doen) voeren.
- 30.4. Werkgevers-notarissen en notariële werknemers (die in de periode vanaf het gebruik van de GPR in 2015 als zodanig fungeerden) zullen minder zijn ingenomen om die voordelen die zij eerder hebben genoten dan was gerechtvaardigd, alsnog door SPN ongedaan gemaakt te zien worden (middels een verrekening met de door de betreffende cohorten opgebouwde pensioenrechten), maar er is overduidelijk sprake geweest van ongerechtvaardigde verrijking. Natuurlijk valt er dan wat minder in de betreffende individuele 'pensioenpotjes', maar daar staat dan tegenover een solidere dekking van hun pensioenaanspraken, nog daargelaten dat zij jarenlang een hoger besteedbaar inkomen (c.q. hogere winst) hebben genoten dan gerechtvaardigd (zie randnummer 17). Elke werkgever is tevens actief deelnemer, en elke voormalig werkgever is gepensioneerd (of slaper). Anders gezegd, de (verrekenings)last rust dus uitsluitend op eveneens bij de transitie betrokken actieve of niet (meer)-actieve deelnemers of hun nagelaten betrekkingen die een uitkering van het fonds ontvangen.
- 31.1. Naast het negeren van het verzoek van VPN aan de sociale partners om in het kader van de transitie enige vorm van compensatie vast te stellen ten behoeve van de gnbs voor de

geleden schade door de toegepaste GPR, wordt daarentegen in het transitieplan zelfs een nieuwe vorm van benadeling van de gnbs vastgelegd en wel in de vorm van een compensatiereserve voor de actieve 40+deelnemers.

VPN heeft deswege in productie 9b op pagina 22 e.v. aandacht gevraagd voor de door sociale partners voorgenoemen wijze van financiering van die compensatiereserve bij het 'invaren'.

Deze compensatie is door hen verlangd ten gevolge van de afschaffing van de zogenoemde doorsneepremiesystematiek, maar geen wettelijke verplichting.

Blijkens het nu vastgestelde transitieplan zal bij de transitie ter voldoening aan die financieringsverplichting maximaal 4% van het op dat moment bestaande fondsvermogen worden afgezonderd voor die reserve. Een steekhoudend argument waarom de gnbs moeten 'meebetalen' aan compensatie van dit voor die 40+deelnemers (mogelijk) toekomstig nadeel, wordt door de sociale partners nergens gegeven en leidt op dat punt tot **onevenwichtigheid** van het transitieplan. Door die compensatie te financieren uit het fondsvermogen, betalen de gnbs ruim de helft van de compensatie (54%), terwijl het voordeel enkel toekomt aan actieve deelnemers.

- 31.2. In art. 150f lid 1 sub c Pw wordt als voorwaarde voor de compensatie uitsluitend genoemd dat de compensatie is "gefinancierd" op het moment dat de compensatie onvoorwaardelijk wordt toegekend; dat is dus op het moment van transitie. Zo is er geen wetsbepaling aan te wijzen waaruit volgt dat dit bij de transitie uit het vermogen van het pensioenfonds moet geschieden. Wanneer de sociale partners zouden overeenkomen dat vanaf de transitie een door de deelnemers/werkgevers en deelnemers/werknemers te betalen premieopslag in rekening wordt gebracht voor die financiering, dan is toch ook voldaan aan de genoemde wettelijke financieringseis? Zo zou dan die verplichte compensatie worden geregeld tussen de actieve deelnemers onderling. De gnbs hebben met dit probleem feitelijk niets van doen. De opbouw van hun pensioenaanspraken is immers op dat moment al (lang) voltooid.
32. Het vermogen van het pensioenfonds is, zoals hiervoor meermaals betoogd, in economische zin eigendom van de deelnemers en de gnbs gezamenlijk. Door uitvoering van de in het transitieplan beschreven financiering van de compensatie geheel ten laste van het vermogen van de SPN, wordt willens en wetens dat deel van het vermogen van de SPN, dat in economische eigendom toebehoort aan de gnbs, aan hen ontnomen. Dit is ook strijdig met de Europese regelgeving, met verwijzing naar randnummer 16. Zoals eerder in randnummer 22 is gesteld, staat per ultimo 2023 ongeveer (40%+14%) 54% van het fondsvermogen tegenover de pensioenverplichtingen aan de gnbs. Dus 54% van dat vermogen behoort aan hen in economische zin toe en dient aan hen en niet aan actieve deelnemers ten goede te komen.
33. Met de vaststelling van het transitieplan geven de sociale partners blijk van het volharden van het onrechtmatig laten prevaleren van de belangen van de actieve deelnemers en het benadelen van de gnbs, waaronder eisers. Een onevenwichtige belangenafweging dus. Het sluiten van deze transitieovereenkomst beoogt een onrechtmatige vermogensverschuiving ten laste van de gnbs, en zal dit ook bewerkstelligen als daar niet tijdig een halt aan wordt toegeroepen.
34. Samenvatting van de rechtsgronden ter motivering van de na te noemen petita:

1. Misbruik van recht bij de langdurige toepassing van premiedemping = onrechtmatige daad jegens de gnbs, althans jegens eisers;
2. Miskenning door gedaagden van hun respectieve taken om de belangen van alle belanghebbenden evenwichtig te behartigen en miskenning door gedaagden van wettelijke verplichting dat (vaststelling van) de verschuldigde pensioenpremie uiteindelijk kostendekkend behoort te zijn;
3. Schending van de zorgplicht door de GPR-duurovereenkomst niet tussentijds, zeker voor, dan wel gedurende 2017, te beëindigen c.q. op te zeggen, al dan niet met een beroep op art. 6:258 BW (imprévision);
4. Schending van het eigendomsrecht van gnbs doordat de vermogenswaarde van de (ingegane) pensioenen is aangetast (a) door toepassing van de GPR; en zal worden aangetast (b) door financiering van de compensatiereserve voor de 40+deelnemers; en miskenning door gedaagden van de hierdoor veroorzaakte en te veroorzaken aanzienlijke schade(n) bij gnbs;
5. Veroorzaken van en medewerken aan, ongerechtvaardigde verrijking ten gunste van de actieve deelnemers vanaf 2015;
6. Onevenredige belangenschending / schending van het discriminatieverbod;
7. Het sluiten en (doen) uitvoeren van een transitieovereenkomst die jegens de gnbs op meerdere van de hierboven opgesomde gronden onrechtmatig is.

De vorderingen

35. Eisers vorderen een verklaring voor recht dat zij schade hebben geleden doordat gedaagden - door te handelen c.q. door te gedogen dat wordt gehandeld als hierboven is uiteengezet - hun rechtsplichten bij het aangaan c.q. uitvoeren van een pensioenovereenkomst c.q., van een pensioenreglement jegens eisers hebben verzaakt, en onrechtmatig, althans in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid, onaanvaardbaar hebben gehandeld en nog steeds - door het aangaan c.q. uitvoeren van de transitieovereenkomst - (gaan) handelen, en dusdoende de actieve deelnemers van de SPN in de periode van 2015 tot en met 2022, ongerechtvaardigd hebben verrijkt en nog steeds verrijken door hen in staat te stellen volledige pensioenrechten op te bouwen tegen voldoening van een sterk gereduceerde premie die niet kostendekkend was en (mogelijk) nog steeds niet is. Voorts een verklaring voor recht dat de transitieovereenkomst onrechtmatig is, met een verbod om die uit te voeren zolang
1. geen redelijke compensatie daarin is opgenomen voor de GPR-schade, en
 2. de in het transitieplan opgenomen compensatiereserve voor actieve 40+deelnemers ten laste van het (aandeel van de gnbs in het) pensioenvermogen niet is komen te vervallen.

Aansprakelijkheidstelling gedaagden

36. Gedaagden worden bij deze hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de - door ieder van hen verrichte - gewraakte handelingen en/of gedragingen waarop de verklaring voor recht is

gericht. Zowel SPN als de beide sociale partners, KNB en BMN, zijn hoofdelijk civielrechtelijk aansprakelijk voor de hoger aangeduide schade, welke aan degenen voor wie VPN de belangen behartigt waaronder eisers, is en nog zal worden toegebracht. Per brieven van 29 september 2022 zijn de drie onderhavige gedaagden door VPN mede namens o.m. eisers aansprakelijk gesteld (zie **Productie 10**).

Verweren van gedaagden.

37. Gedaagde SPN heeft bij brief van Mr S.F. van der Ham van 1 februari 2023 aan VPN (zie: **Productie 1**), als reactie gesteld dat er noch van enige normschending noch van schade sprake is. Het bestuur van SPN is herhaaldelijk niet bereid gebleken over de door VPN gestelde feiten m.b.t. de GPR in gesprek te gaan.
38. Gedaagden KNB en BMN hebben bij brief van Mr H. Kuipers van 6 december 2022 aan VPN (zie: **Productie 11A**), en vervolgens door aan Van Doorne N.V. verbonden advocaten, doen weten elke aansprakelijkheid af te wijzen. De sociale partners hebben herhaaldelijk pertinent geweigerd om over de inhoud van de aansprakelijkheidstelling in gesprek te gaan (zie **Producties 11B t/m 11E**).

Bewijs en bewijsmiddelen

39. De gestelde feiten worden bewezen middels de producties, welke worden aangeduid in deze dagvaarding (zie ook het producties-overzicht aan het slot van deze dagvaarding).

Bevoegdheid van de Rechtbank Den Haag, Sector Kanton

Nu twee gedaagden zowel kantoorhouden als statutair zijn gevestigd in Den Haag is de Rechtbank Den Haag, sector kanton, bevoegd om de onderhavige rechtsvordering - gelet op het gestelde in artikel 216 Pw - te behandelen en te beslissen.¹³ Vorderingen uit onrechtmatige daad, overeenkomst en uit andere hierboven aangeduide bronnen, vallen onder de reikwijdte van artikel 216 Pw nu de grondslag van die vorderingen het aangaan c.q. de uitvoering van een pensioenovereenkomst c.q., van een pensioenreglement betreft.

OM DEZE REDENEN (PETITA):

Het de Kantonrechter moge behagen om bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad (#) :

- A.1. Te verklaren voor recht: dat gedaagden jegens de gnbs, althans jegens eisers door gebruik/misbruik en handhaving van de GPR onrechtmatig hebben gehandeld en nog steeds handelen, althans dat gedaagden bij de uitoefening van hun respectieve taakstelling en bevoegdheden ex Pensioenwet in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar hebben gehandeld en nog steeds handelen, dan wel hebben nagelaten de in 2015 gesloten vijfjarige overeenkomst op grond van onvoorziene

¹³ Zie ECLI:NL:RBROT:2018:2357 en ECLI:NL:HR:2024:1724

omstandigheden te beëindigen of aan te passen aan die onvoorziene omstandigheden, door toepassing, althans door de mate van toepassing, van de GPR t.a.v. de (jaarlijkse) vaststelling van de premies welke tussen gedaagden voor de werknemers (actieve deelnemers) en de werkgevers (notarissen tevens zijnde actieve deelnemers) gedurende de jaren 2015 tot en met 2022, althans gedurende de jaren 2017 tot en met 2022, zijn overeengekomen en in de uitvoering van die overeenkomst door de SPN is bewilligd en daaraan actief is medegewerkt, waardoor de actieve deelnemers (werkgevers en werknemers) ongerechtvaardigd werden verrijkt door de grote besparingen op premiebetaling waartegenover wel volledige pensioenrechten voor hen werden opgebouwd, en aldus handelende jegens de gnbs in strijd met de respectieve (Verdrags)rechtsplichten van gedaagden, waardoor eisers schade hebben geleden, om geen, dan wel onvoldoende, rekening te houden met de gerede belangen van gepensioneerden en nagelaten betrekkingen (en slapers), althans met de gerede belangen van eisers, die daardoor in ernstige mate werden - en verder worden - geschaad;

- A.2. Te verklaren voor recht dat gedaagden door het vaststellen en (doen) uitvoeren van het transitieplan op overeenkomstige wijze onrechtmatig hebben gehandeld en handelen wat betreft het gebruik van de GPR tot het moment van invaren;
- A.3. Te verklaren voor recht dat gedaagden door het vaststellen en (doen) uitvoeren van het transitieplan waarin is opgenomen een compensatiereserve voor actieve 40+deelnemers ten laste van het (aandeel van de gnbs in het) pensioenvermogen, op overeenkomstige wijze onrechtmatig hebben gehandeld en voornemens zijn te handelen bij het invaren;
- A.4. Gedaagde sub 3 te verbieden (#) om, zolang alsnog in het transitieplan (1) geen redelijke compensatie voor de schade veroorzaakt door gebruikmaking van de GPR aan de gnbs, en zolang (2) daarin wel een compensatiereserve voor actieve 40+deelnemers zal zijn opgenomen, welke wordt gefinancierd uit het aandeel van gnbs in het pensioenvermogen, uitvoering te geven aan het transitieplan van de sociale partners en - voor het geval ook het implementatieplan door SPN zal zijn vastgesteld - ook aan het implementatieplan, zulks op straffe van een boete ter hoogte van een door de kantonrechter in goede justitie te bepalen bedrag te verbeuren aan VPN c.q. aan gedaagden;
- A.5. Met hoofdelijke veroordeling van gedaagden (#) in de kosten van deze procedure, waaronder het door eisers betaalde griffierecht ad € 90,00 en gebruikelijk nakosten zonder betekening en gebruikelijk nakosten in geval van betekening, indien en voor zover gedaagden niet binnen de wettelijk vereiste termijn van twee dagen, althans binnen door de Kantonrechter vast te stellen termijn, na betekening van het in deze te wijzen vonnis betaling hebben voldaan.

PRODUCTIES OVERZICHT op de volgende pagina

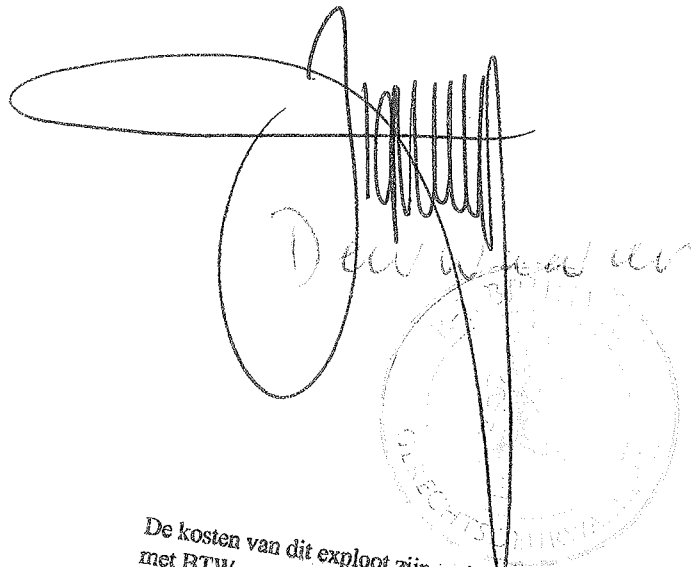
PRODUCTIES OVERZICHT (zie ook randnummer 39):

- Productie 1: brief van Mr S.F. van der Ham (adv. SPN) van 1 februari 2023 aan VPN;
 Productie 2A: premietekorten 2015-2020 t.g.v. toepassing GPR bij SPN;
 Productie 2B: premietekorten 2015-2022 t.g.v. toepassing GPR bij SPN;
 Productie 3: pag. 77 en 78 van het Jaarverslag 2023 van SPN;
 Productie 4: toelichting van de Pensioencommissie KNVG/NVOG (rechtsvoorgangers van de Koepel Gepensioneerden) d.d. 7 maart 2014;
 Productie 5: teksten van Dr K.H.W. (Klaas) Knot, President DNB en Prof Dr. A.L.(Lans) Bovenberg;
 Productie 6A: brief van KNB (Werkgevers- en werknemerscommissie van de PensioenKamer) van 10 november 2020 aan SPN;
 Productie 6B: nieuwsbericht SPN van 26 januari 2021, vragen en antwoorden over de pensioenregeling 2021 beantwoord;
 Productie 7: pag.99 van SPN-Jaarrekening 2023;
 Productie 8: actuariële verklaringen onder SPN-jaarrekeningen 2014 tot en met 2023;
 Productie 9A: concept-transitieplan;
 Productie 9B: oordeel VPN van 28 november 2024 over het concept-transitieplan;
 Productie 9C: reactie van 20 december 2024 van de sociale partners op voormeld oordeel van VPN;
 Productie 8D: definitief door de sociale partners vastgesteld transitieplan;
 Productie 9E: brief van VPN van 4 februari 2025 aan KNB/PensioenKamer en BMN; nadere reactie over het transitieplan;
 Productie 10: aansprakelijkheidstelling gedaagden van 29 september 2022;
 Productie 11A: brief van Mr H. Kuipers (KNB en BMN) van 6 december 2022 aan VPN;
 Productie 11B: brief van Mr. S. Kuijper (Van Doorne N.V.) van 6 juli 2023 aan VPN;
 Productie 11C: mailbericht van Mr. J. Ruijgh (VPN) verzonden op 19 februari 2023 aan de voorzitter van SPN met cc aan voorzitters van KNB en van BMN;
 Productie 11D: mail van Mr. M. van den Eeckhout (Van Doorne N.V.) namens KNB van 20 maart 2023 aan VPN;
 Productie 11E: brief van VPN van 23 maart 2023 aan Mr. M. van den Eeckhout (Van Doorne N.V.).

De kosten van de exploitatie van deze dagvaarding bedragen voor mij, deurwaarder, € 148,04

de agr € 114,00
 hte € 2,95
 htw € 25,69
 € 148,04

Deurwaarder

Hierbij verklaart ondertekende dat bovenstaande verschotten zijn gemaakt voor de goede verrichting van de ambtshandelingen en noodzakelijk waren, alsmede dat hij geen rechtstreeks of middellijk belang heeft in de onderneming of derde die bovenstaande verschotten factureert.

De kosten van dit exploitat zijn verhoogd met BTW, aangezien eiser(es)/requirant(e)/executant(e) geen omzetbelasting kan verrekenen.